

Viite: Hallintovaliokunta tiistai 17.03.2026 klo 12.15 / VNS 5/2025 vp / Lausuntopyyntö

Ruokaviraston asiantuntijalausunto Valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännöstä

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua selonteosta ja pitää tehtyä selvitystä tarpeellisena ja kattavana. Ruokavirasto toteaa, että selonteossa esitetyissä havainnoissa EU:n alue- ja rakennepolitiikan lainsäädännön toimeenpanosta on yhtymäkohtia Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) toimeenpanoon.

Luvussa 1.3 on todettu, että *viestintäverkot rakentuvat Suomessa pääsääntöisesti markkinaehtoisesti, joskin EU:n maaseuturahaston laajakaistarahoitusta on toiminut tärkeänä tukea*. Ruokavirasto pitää tärkeänä, että julkinen rahoitus turvataan myös tulevalle EU:n rahoituskaudelle.

Luvussa 2.1 Aluekehittämisen tavoitteet 2 § osiossa *johtopäätökset* on kerrottu, että *laissa kuvatut alueiden kehittämisen tavoitteet ovat pääosin toimivat. Tavoitteita pitää kuitenkin arvioida uudelleen lainvalmistelun yhteydessä, koska tavoitteissa ei huomioida uudempia, aluekehittämisen keskiöön nousseita teemoja, kuten turvallisuus ja varautuminen sekä yhä enemmän painoarvoa tarvitsevat ympäristö- ja ilmastonäkökulmat, kuten luonnon monimuotoisuus*. Ruokavirasto yhtyy tähän johtopäätökseen ja pitää tärkeänä, että näitä teemoja nostetaan yhteisesti esiin NRP-suunnitelman valmistelussa.

Luvun 3.2 Tukimuodot 9–16 § osiossa *Havainnot* on kuvattu hyvin eri tukimuotojen laajaa kirjoa ja päällekkäisyyksiä sekä rakennerahastojen sisällä että suhteessa maaseuturahaston rahoitukseen. Tukimuotojen ja kustannusmallien yhdistelmiä on kymmeniä, mistä on aiheutunut mittava hallinnollinen taakka erityisesti tietojärjestelmien valmistelussa ja rakentamisessa vastaamaan lainsäädäntöä. Moninaisten vaihtoehtojen kokonaisuus on jäänyt myös asiakkaan näkökulmasta epäselväksi.

Ruokavirasto pitää tärkeänä selvityksen johtopäätöstä, jossa todetaan, että *jo lainsäädäntövaiheessa tulisi vielä nykyistäkin paremmin hahmottaa lainsäädännön, tietojärjestelmän ja hallinnoinnin kokonaisuus ja tehdä hallinnoinnin virtaviivaistamisen edellyttämät valinnat. Tämä merkitsee ohjelman sisältövalmistelun, lainsäädäntö-, hallinto- ja tietojärjestelmävalmistelun entistä tiiviimpää kytkemistä toisiinsa*.

Noora Pehkonen
johtava asiantuntija
Merja Uusi-Laurila
johtava asiantuntija
Ruokavirasto
12.3.2026

Ruokavirasto kiinnittää lisäksi huomiota selonteossa tehtyyn analyysiin maakuntaliittojen roolista sekä edunvalvojana että aluekehittämisen viranomaisena. Selonteossa todetaan, että *Maakunnan liiton edunvalvontarooli ja rooli aluekehittämisen viranomaisena on usein ristiriitainen erityisesti kansallisten ja muiden alueiden kumppanien näkökulmasta, kun yhteistyötä pitäisi tehdä yliaalueellisesti. Resurssien optimointi johtaa alueiden väliseen kilpailuun ja vastakkainasetteluun, jossa Suomen ja alueiden kokonaisuus jää jalkoihin.* Ruokavirasto pitää havaintoa olennaisena, kun mietitään EU:n tulevan rahoituskauden hallintomallia ja eri toimijoiden roolia NRP-suunnitelman toimeenpanossa.